

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-1255/2012 ügyben**

Előadó: dr. Rigó Anett

Az eljárás megindítása

Egy panaszos azért fordult Hivatalomhoz, mert egy szombathelyi forgácslapgyártó üzem által kibocsátott zaj és szűrős bűz zavarja környéken lakók nyugalmát. A panaszos több alkalommal is a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséghez fordult, ám megítélése szerint a felügyelőség a panaszt nem vizsgálta ki alaposan, így eljárása során nem biztosította megfelelően az egészséges környezethez való jog érvényesülését.

A panasz kapcsán felmerült az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszásság gyanúja, ezért az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot folytattam, amely során megkerestem a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség igazgatóját és tájékoztatást kértem az ügyről, aki megkeresésemet áttette a kizárás következtében eljáró hatóságként kijelölt Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségre (a továbbiakban: felügyelőség).

Megállapított tényállás

A Felügyelőség válasza, valamint a rendelkezésemre álló iratok alapján a következő tényállást állapítom meg. A Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség igazgatója 2010. szeptember 15-én kizárási okot jelentett be az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség főigazgatójához a forgácslapgyártó üzem hatósági ügyeinek intézésével kapcsolatban, ezért a Főfelügyelőség 2011. február 16-án az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőséget jelölte ki eljáró hatóságként.

I. A környezeti zajkibocsátás tekintetében

Az üzem hatósági ügyeinek teljes iratanyagával rendelkező Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség válaszában elismerte, hogy az 1952-ben létrehozott nagy kiterjedésű telephely környezeti zajkibocsátása a zajvédelemről szóló legelső, 12/1983. (V.12.) MT rendelet hatályba lépése óta problémás, már 1985-ben hatósági intézkedés vált szükségessé. Az illetékes Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség az üzemeltető részére a betartandó határértékeket a mindenkori határozathozatal idején hatályos településrendezési terv területi besorolásai alapján több alkalommal is előírta.

Sokszor előfordult azonban, hogy a határértékeket az üzemeltető nem tudta tartani, a határérték túllépés 1990-ben például 15 dB volt. Lakossági bejelentés alapján a felügyelőség 1995. július 28-án helyszíni szemlével egybekötött tárgyalást tartott, melynek során az üzem zajkibocsátás csökkentésére irányuló intézkedések megtételét vállalta. Az üzem a környezeti zajkibocsátás csökkentésére – zajanalízis elvégzése után – intézkedési tervet nyújtott be a hatósághoz, a felügyelőség ennek ismeretében a 1918/5/1995. számú határozatában az üzemeltetőt a zajcsökkentési intézkedési terv végrehajtására kötelezte. A felügyelőség válaszában elismerte, hogy a rendelkezésre álló iratok alapján a végrehajtott intézkedések ellenőrzésére 2001-ig nem került sor. Ebben az időszakban az érintett terület besorolása gazdasági terület, ahol a vonatkozó zajkibocsátási határérték nappal 60 dB, éjjel 50 dB volt.

A helyi építési szabályzat módosítása következtében 1998-ban a hatóság által vizsgált lakóterület egy része „lakóterület és intézményi terület” területi funkciójú, zajvédelmileg „A” átlagos érzékenységgű övezetbe, míg az érintett ingatlanok másik része a korábbi gazdasági

területi besorolásból „iparterület lakóépületekkel és intézményekkel vegyesen” területi funkciójú övezetbe kerültek át (Szombathely Megyei Jogú Város 30/1998. (XII. 17.) sz. közgyűlési rendelete).

2001 júniusában a felügyelőség zajvizsgálatot végzett és a mérések eredményeit tartalmazó jegyzőkönyv alapján megállapította, hogy a zajkibocsátás meghaladta az előírt követelményeket, ezért zajbírság kiszabására került sor. A 2001-ben megkezdett komplex környezetvédelmi ellenőrzésen a hatóság megállapította, hogy a vizsgált telephely időközben nagyobb lett, mert 1998-ban egyesült a szomszédos kft.-vel, ezért a két jogalanyként és hrsz.-on telephelyként nyilvántartott létesítmények egységesen, egy zajkibocsátó objektumként kezelendők. Mindezekre tekintettel a vonatkozó jogszabályok alapján a környezetvédelmi felügyelőség új – a korábnál szigorúbb – zajkibocsátási határértékek meghatározását tartotta szükségesnek (nappal 50 dB, éjjel 40 dB). Megállapította egyúttal, hogy a 2001 júniusában elvégzett hatósági zajmérések szerint az üzem még a korábbi enyhébb követelményeknek sem felelt meg, ezért a szükséges zajvédelmi beruházások elvégzésére egy év határidőt írt elő (3100/4/2001. számú határozat).

A határozatot a kötelezett üzem megfellebbezte, kérve az álláspontja szerint betarthatatlan határértékek enyhítését. A fellebbezésben arra hivatkozott, hogy az önkormányzatnál kezdeményezték a rendezési terv előírásainak, az övezeti besorolásnak a megváltoztatását. A fellebbezés eredményre vezetett, mert az elsőfokú környezetvédelmi hatóság 3100/5/2001. számú határozatával a kifogásolt 3100/4/2001. számú határozatban foglalt teljesítést a képviselő testület döntéséig, de legkésőbb 2002. március 31-ig felfüggesztette. Később ezt a határidőt 2002. december 31-ig meghosszabbították. A felügyelőség ezt követően a határértékeket ismét előírta 4918/7/2003. számú határozatában 2006. december 31-i teljesítési határidővel, valamint zajcsökkentési intézkedési terv benyújtási kötelezettséget írt elő 2004. december 31-ig, majd a határidőt 2005. december 31-ig meghosszabbította.

A panasszal érintett épített környezetre vonatkozóan Szombathely városrendezési terve a 2006. november 1-jén hatályba lépett módosított településrendezési terv alapján ismét megváltozott, az érintett terület „Lakóterület (nagyvárosias beépítésű) vegyes” területi besorolást kapott, amelynek következtében ismét módosult a zajkibocsátási határérték. A felügyelőség a 1418-5/2/2006. számú határozatában a vegyes terület szerinti nappal 55 dB, éjjel 45 dB zajkibocsátási határértékeket írta elő.

Az új határértékek teljesülésének ellenőrzése érdekében a felügyelőség 2007 szeptemberében ellenőrző mérést végzett. Az 570-13/1/07. sz. mérési jegyzőkönyv alapján a legkedvezőtlenebb elhelyezkedésű lakóépületeknél is teljesültek a határértékek. Ez egyfelől a kedvezőbb határértékeknek, másfelől pedig az évek során végrehajtott zajcsökkentő intézkedéseknek (zajvédő fal építése) is köszönhető. 2010 májusában egyéni panasz kivizsgálása miatt történt újabb mérés, de a hatóság által készített mérési jegyzőkönyv szerint a panasz nem volt megalapozott.

A város gyors terjeszkedése a környezet beépítettségét alapvetően megváltoztatta, egyre inkább a gazdasági-szolgáltató-kereskedelmi tevékenység került előtérbe, amely Szombathely városrendezési tervének többszöri módosítását tette szükségessé. Az üzem telephelyen belüli tevékenysége is módosult, egyes termékek előállítása más helyszíneken történik, illetve telephelyen belül más épületekbe került. A felügyelőség arról tájékoztatott, hogy bár az üzem a hatályos rendezési terven alapuló zajvédelmi előírásokat teljesítette, a közeli családi házas beépítésű területen fellépő zaj napjainkban is panaszokat okoz. Az alkalmazott technológia korszerűsítése folyamatosan zajlik, a közelmúltban jelentős átalakítások történtek a zaj szempontból domináns üzemi egységekben. A rendelkezésre álló iratanyagban nincs nyoma, hogy a legutóbbi módosítások során a technológiai szempontok mellett történt-e az akkor meglévő állapotokat alapul vevő zajvédelmi tervezés. Az

üzemeltető a kiadott 1418-5/2/2006. számú zajkibocsátási határérték határozat rendelkező részében foglaltak ellenére nem jelezte előre a határérték túllépését eredményező változásokat, illetve nem vizsgálta a meglévő technológiák és módosítások későbbi, együttes hatását. A megvalósított beruházás próbaüzeme vontatottan haladt, mivel az időközben bekövetkezett gazdasági válság miatt a gyár termelése számottevően visszaesett, gyakori teljes, illetve részleges leállásokra, csökkentett kapacitással való működésre kényszerültek. A meglévő állapotot tükröző konkrét zajvizsgálati eredmények nem álltak a felügyelőség rendelkezésére, valamint az időközben megváltozott zajvédelmi jogszabályok szerinti, a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet előírásainak megfelelő zajvédelmi terület lehatárolása sem történt meg 2011-ben. Ezen hiányosságok pótlására az üzemeltető a 3506-3/2011. számú ellenőrzési jegyzőkönyvben kötelezettséget vállalt.

II. A levegőtisztaság-védelem tekintetében

A felügyelőség tájékoztatása szerint az üzem területe a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet szerint kijelölt légszennyezettségi agglomerációnak minősül, ahol a kén-dioxid F, a nitrogén-dioxid D, szén-monoxid F és a szálló por PM₁₀ D zónacsoportba tartozik. Az országos átlaghoz képest a nitrogén-dioxid és a szálló por tekintetében a vidéki nagyvárosokhoz hasonlóan az átlagnál rosszabb a helyzet.

A forgácslapgyártó üzem egyes pontforrásainak kibocsátásával, valamint a tevékenységéből eredő levegőszennyezésével kapcsolatban 1995 óta állnak a hatóság rendelkezésére információk. A panaszbejelentések nagy része a szálló porral és a kötőgyantából származó légszennyezőanyagokkal kapcsolatban érkezett a felügyelőséghez.

1997-ben az ülepedő por miatt a lakosság és egy szomszédos vállalkozás is bejelentést tett. Erre tekintettel a felügyelőség az üzemet egy rövidtávú intézkedési terv benyújtására kötelezte, amely kötelezettségének az üzem 1998 szeptemberében eleget is tett. Az ülepedő porszennyezés később is elsősorban a szomszédos vállalkozás telephelyén jelentkezett, amely az ipari terület részeként szinte beékelődik a fafeldolgozó üzemrészbe. Extrém időjárási viszonyok mellett a közeli lakóingatlanoknál és kereskedelmi létesítményeknél is előfordul az ülepedő por okozta szennyezés.

A késztermék (lamináló fóliagyártás és forgácslap préselés) előállításánál során alkalmazott kötőanyagból formaldehid távozik a levegőbe. A kibocsátott formaldehid mennyisége az alkalmazott alapanyag és kötőgyanta típusától függ. Az utóbbi időben már csak kisebb formaldehid tartalmú kötőgyantákat alkalmaznak. Az előállított natúr forgácslap biztonsági adatlapja szerint a termék 8mg/100 g formaldehidet tartalmazhat, amit laborvizsgálatokkal ellenőriznek.

Szálló por elsősorban a fa-darálék osztályozásánál és szárításánál keletkezik, ahol jelentős mennyiségű látható gőz is képződik. Az ilyen jellegű – gőzt kibocsátó – pontforrások füstgáz elszíneződése nagymértékben meteorológiai és optikai viszonyoktól függő, szinte minden irányból nézve más és más elszíneződést mutat, ami önmagában is panaszbejelentések sokaságát vonhatja maga után. A faszárításhoz és egyéb technológiákhoz szükséges termo-olaj előállítás kibocsátó berendezésére kezdetben a szomszédos lakóházak övezetéből jöttek a panaszok, az üzem a szárítási technológiáját korszerűsítette és áthelyezte egy másik lakóövezet melletti területre. A termo-olajat előállító kazánban a nem hasznosítható farészeket is elégetik hőhasznosítás céljából. A füstgázok tisztítása elektrofilterrel történik, amely rendszeres karbantartást igényel.

Egy akkreditált környezetvédelmi mérési iroda 2001-ben és 2004-ben is vizsgálta a pontforrások emisszióját, határérték túllépést nem tapasztaltak. Az Országos Fodor József Közegészségügyi Központ 2005-ben arról nyilatkozott, hogy az üzem környezetében mért

formaldehid koncentráció átlag 11,3 mikrogramm/m³, amely nem haladja meg a WHO által javasolt 60 mikrogramm/m³ 24 órás határértéket. A kibocsátások csökkentése érdekében az üzem új szárítót és elektrofiltert helyezett üzembe.

2007 decemberében a szennyezéssel korábban is érintett szomszédos vállalkozás légszennyezés miatt panaszbejelentést tett a telephelyüket teljesen beborító faaprólék miatt. A hatóság a 332-4/2/2008. számú határozatában az üzemet az aprítógép által okozott diffúz légszennyezés megszüntetésére kötelezte. 2010-ben a felügyelőség előzetes bejelentés nélküli ellenőrzést tartott a telephely zajkibocsátása és széliránytól függően előforduló por és fojtó szag miatt. 2010-ben és 2011-ben még szürke füst és szálló por miatt érkeztek panaszbejelentések.

A felügyelőség úgy nyilatkozott, hogy normál üzemmód melletti méréseknél egyetlen egy esetben sem volt tapasztalható határérték túllépés. Valamennyi pontforrásnál az előírt méréseket elvégezték, amelyekről mérési jegyzőkönyvek készültek. Az üzem rendelkezik elfogadott mérési programmal és érvényes levegővédelmi engedéllyel.

Érintett alapvető jogok

- Egészséges környezethez való jog: *„Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez. Aki a környezetben kárt okoz, köteles azt – törvényben meghatározottak szerint – helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni.” (Alaptörvény XXI. Cikk (1) és (2) bekezdések)*
- Tisztességes eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.” (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés)*

Alkalmazott jogszabályok

- a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.)
- a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet
- a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.)

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.) határozza meg.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdésének a) pontja szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az idézett jogszabályi rendelkezésből következik, hogy nem a forgácslapgyártó üzem tevékenységének, hanem az eljáró környezetvédelmi hatóság eljárásának alapjogi szempontú vizsgálata tartozik a hatáskörömbé.

II. Az érintett alkotmányos jogok tekintetében

Az Alaptörvény XXI. cikke szerint Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez, illetve a XX. cikk (1) bekezdése alapján mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez, továbbá a (2) bekezdés rögzíti, hogy ezt a jogot Magyarország – többek között – a környezet védelmének biztosításával valósítja meg.

Az Alaptörvény XXI. cikkében deklarált egészséges környezethez való jog értelmezését az Alkotmánybíróság a jelentősége folytán alaphatározatként értékelhető 28/1994. (V.20.) AB határozatában, valamint az arra épülő későbbi határozataiban végezte el. A testület e döntésében az egészséges környezethez való jogot részletesen elemezve megállapította, hogy ez a jog elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala túlnyomó és meghatározó. A környezethez való jog az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére, beleértve a környezet elért védelme korlátozhatóságának feltételeit is. E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesít az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia. Az állam kötelességeinek magukban kell foglalniuk az élet természeti alapjainak védelmét és ki kell terjedniük a véges javakkal való gazdálkodás intézményeinek kiépítésére [996/G/1990. AB].

Az Alkotmánybíróság nyomatékosan megállapította, hogy az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy a romlás kockázatát megengedje. Ez az állami fellépés olyan korlátját jelenti, amely megakadályozza, hogy a már elért objektív védelmi szint, illetve hatékonyság csökkenjen, az addig elért környezetállapot romoljon. Következésképpen nem engedhető meg, hogy a környezetvédelemhez való jog érvényesülése társadalmi, gazdasági folyamatok, körülmények függvényében mennyiségileg vagy minőségileg változzon. Tekintettel arra, hogy az egészséges környezethez való jog megvalósítását szolgáló hatósági rendszer kialakítása és működtetése állami feladat, a kötelezettségek címzettjei nemcsak a jogalkotó szervek, hanem azokon keresztül maga *jogalkalmazó* is. Amennyiben a hatóságok elmulasztják a környezetvédelmi előírások következetes és megfelelő érvényesítését, azok kiüresedését okozzák és egyidejűleg az egészséges környezethez való jog sérelmét idézik elő.

Ahogy az a fentiekből következik, az Alkotmánybíróság határozataiban az egészséges környezethez való jogot elsősorban intézményvédelmi kötelezettségként értelmezte. Ezzel ugyanakkor csak a közvetlen alapjogi védelem alanyi oldalát zárta ki és nem azt, hogy az egészséges környezethez való jognak lennének alanyi jogon érvényesíthető elemei is. Az egyéni jogvédelem biztosítása érdekében az egészséges környezethez való jog alanyi jogon érvényesíthető elemei között szerepelnek az ügyféli jogok, az eljárási garanciák kikényszeríthetősége, s így pl. az Alaptörvény által önálló alapjogként is deklarált tisztességes eljáráshoz való jog is. Az Alkotmánybíróság döntéseiben több ízben hangsúlyozta, hogy az államszervezet demokratikus működése magában foglalja azt, hogy az állam, szerveinek tevékenységén keresztül eleget tesz az alapvető jogok tiszteletben tartására és védelmére vonatkozó alkotmányos köteletségének. Az államnak kötelessége az alanyi jogok védelme mellett az egyes szervek működését úgy kiépíteni és fenntartani, hogy azok az alapjogokat – az alanyi igénytől függetlenül is – biztosítsák [36/1992. (VI. 10.) AB határozat].

A tisztességes eljáráshoz való jog számos elvárást felel: olyan jogalkalmazói eljárást foglal magában, ami a materiális jogállam értékrendjének megfelelő, a demokratikus alkotmányfejlődés során kikristályosodott alapelvek és szabályok alapján zajlik. A tisztességes eljárás a jogbiztonság elvéhez hasonlóan olyan szabály, ami önálló alkotmányjogi normaként érvényesül, tehát nem csupán más előírásokat kiegészítő, járulékos szabály. Mindezek mellett a tisztességes eljárás követelménye minden olyan eljárásra vonatkozik, amelyben valamely természetes vagy jogi személy az állam jogalkalmazói tevékenysége által érintett. Egységes az értelmezési gyakorlat abban, hogy a tisztességes eljárás

követelményének a közigazgatási hatósági eljárásban is érvényesülnie kell. A tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozata szerint: „a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás 'méltánytalan' vagy 'igazságtalan', avagy 'nem tisztességes'...”.

III. Az ügy érdeme tekintetében

A környezet védelméről szóló 1995. évi LIII. törvény összefoglalja azokat az átfogó, minden környezethasználóra, illetve jogi és természetes személyre vonatkozó alapkövetelményeket, amelyeket a környezet, annak elemei és természetes folyamatai megóvása érdekében bármilyen, a környezetre ható tevékenység megkezdése és folytatása során be kell tartani. A Kvt. szerint a környezetre vagy valamely elemének igénybevételével, illetőleg terhelésével járó tevékenység, azaz a környezethasználat megszervezését és végzését az *elővigyázatosság, a megelőzés és a helyreállítás alapelvei* mentén kell végezni. Az elővigyázatosság elve alapján a döntések és intézkedések során a környezeti kockázatok mérséklésére, a környezet jövőbeni károsodásának megelőzésére vagy csökkentésére kell törekedni. A megelőzés elve a legrégebb általános környezetpolitikai és környezetjogi jogelv, melynek célja, hogy a környezethasználók és a hatóságok a károk utólagos helyreállítása helyett a hangsúlyt a károk megelőzésére, elkerülésére fektessék. A jövő generációk életfeltételeinek biztosítása és védelme tekintetében az államnak elsősorban olyan jogintézményeket kell alkalmaznia, amelyek a megelőzést szolgálják, hiszen a károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot. A Kvt. által hangsúlyozott *fenntartható fejlődés* a társadalmi-gazdasági viszonyok és tevékenységek olyan rendszere, amely a természeti értékeket megőrzi a jelen és a jövő nemzedékek számára, a természeti erőforrásokat takarékosan és célszerűen használja, ökológiai szempontból hosszú távon biztosítja az életminőség javítását és a sokféleség megőrzését. A természet védelméhez fűződő érdekeket a nemzetgazdasági tervezés, szabályozás, továbbá a gazdasági, terület- és településfejlesztési, illetőleg rendezési döntések, valamint a hatósági intézkedések során figyelembe kell venni.

A környezetvédelmi hatóság feladata, hogy eljárása során a fenti alapelvek mentén a környezet veszélyeztetésének, károsításának, szennyezésének megelőzését, valamint a kialakult károk mérséklését, megszüntetését, a károsító tevékenységet megelőző állapot helyreállítását tartsa szem előtt. Az Alkotmánybíróság az állam környezetvédelmi feladatai kapcsán külön is hangsúlyozta, hogy az eszközei megválasztásakor az államnak elsősorban olyan jogintézményeket kell alkalmaznia, amelyek a megelőzést – s nem az utólagos szankcionálást – szolgálják, hiszen a visszafordíthatatlan károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot. [28/1994.(V. 20.) AB határozat]

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet 4. § alapján tilos a légszennyezés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz. A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet 3. § alapján tilos a védendő környezetben veszélyes mértékű környezeti zajt vagy rezgést okozni.

A rendelkezésemre bocsátott iratok alapján megállapítható, hogy a forgácslap-gyártó üzem zajos és bűzös működése miatt már évtizedek óta panaszokat nyújtanak be a környéken lakók. Az üzemeltető az előírt határértékeket több alkalommal nem tudta tartani. A környezetvédelmi hatóság azonban nem tett eleget az elővigyázatosság és a megelőzés elvének, különösen amikor az 1995-ben kiadott zajcsökkentési intézkedési terv végrehajtására kötelező határozat ellenőrzésére csak 2001-ben került sor. A levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos hatósági intézkedésekkel összefüggésben a rendelkezésemre álló iratokból

megállapítható, hogy bár a mérési jegyzőkönyvek alapján normál üzemmód mellett valóban nem volt tapasztalható határérték túllépés, extrém időjárási viszonyok vagy a berendezések meghibásodása esetén a légszennyezés fokozottan jelentkezik. Az iratok alapján az is megállapítható, hogy a környéken élők évtizedek óta ki vannak téve a vissza-visszatérő zaj- és levegőszennyezésnek.

Az egészséges környezethez való jog sérelmét okozta, hogy a meglévő állapotot tükröző konkrét zajvizsgálati eredmények a panaszok ellenére nem álltak a felügyelőség rendelkezésére abban az időszakban, amikor az üzem a kiadott 1418-5/2/2006. számú zajkibocsátási határérték határozat rendelkező részében foglaltak ellenére nem jelezte előre a határérték túllépését eredményező változásokat, illetve nem vizsgálta a meglévő technológiák és módosítások későbbi, együttes hatását. A környéken élők egészséges környezethez való jogát veszélyeztette az is, hogy a megváltozott zajvédelmi jogszabályok szerinti, a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet előírásainak megfelelő zajvédelmi terület lehatárolása még 2011-ben sem történt meg.

A felügyelőség számára kihívásként jelentkezik, hogy a forgácslapgyár és a környéken élők konfliktusában a határértékeken belüli, ám a lakosság számára mégis elviselhetetlen kibocsátásokat milyen eszközökkel tudja kezelni. *Ha azonban a környezetvédelmi hatóság eljárása során elmulasztja a környezetvédelmi előírások következetes és megfelelő érvényesítését, akkor azok kiüresedését okozza és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme mellett az egészséges környezethez való jog sérelmét is előidézi.*

Intézkedésem

A jelentésemben feltárt alkotmányos joggal összefüggő visszasság jövőbeni megelőzése érdekében az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján *felkérem* az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség igazgatóját, hogy – eleget téve az egészséges környezethez való jogból eredő intézményvédelmi kötelezettségének –

1. fokozottan érvényesítse a környezet védelméről szóló 1995. évi LIII. törvény által megfogalmazott alapelveket a levegő-tisztaság védelmével, valamint a zaj- és rezgésvédelemmel összefüggő hatósági eljárások során;
2. tegyen meg mindent annak érdekében, hogy az engedélytől eltérő, illetve engedély hiányában végzett környezetet veszélyeztető tevékenységeket a környezetkárosodás elkerülése érdekében megfelelően ellenőrizze és szankcionálja.

Budapest, 2013. július

Prof. Dr. Szabó Máté sk.